

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет програмування та комп'ютерних і телекомунікаційних систем

Кафедра філософії і політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин

Третяк В.В.

2020р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Культурологія, культура мовлення, етика та естетика

Освітньо-професійна програма Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

Рівень вищої освіти бакалавр

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Петрук Наталія Кирилівна
Профайл викладача	http://new.khnu.km.ua/wp-signup.php?new=et
E-mail викладача(ів)	Natalia.petruk@gmail.com
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6911
Консультації	Очні: середа, 3-я пара, 4-507; п'ятниця, 3-я пара, 4-507; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
						Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні роботи						
О	Д	3	6	4	120	51	17	-	34	-	69	-	-	+	-

Анотація навчальної дисципліни

Культурологія, культура мовлення, етика та естетика – це самостійна дисципліна в системі гуманітарних наук. Її проблемне поле окреслюється потребою розуміння культури як специфічно людського феномена і ціннісної системи, усвідомлення відмінностей між різними культурами, вивчення процесу взаємодії культур, осмислення ролі культури в сучасному глобальному і технократичному світі, розуміння значимості формування культури мовлення, з'ясування місця етики та естетики в духовній культурі людства. Культурологія, культура мовлення, етика та естетика постає інтегративним знанням про основні теорії та концепції розвитку культури, взаємодію культури і цивілізації, співвідношення культури і природи, культури і суспільства, про аксіологічні основи культури, місце науки, релігії і мистецтва в системі культури, історичні типи культури, особливості української культури, специфіку усного та публічного мовлення.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів поглибленого розуміння змісту і предмету культурології, культури мовлення, етики та естетики, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, з'ясування ролі особистості в культурі, вивчення особливостей національної культури.

Завдання дисципліни - сформувати у студентів знання сутності культури, уявлення про основні культурологічні теорії та концепції, охарактеризувати форми й типи культур та цивілізацій, вивчити зміст та

особливості української культури, розкрити зміст етики та естетики як філософських дисциплін, з'ясувати місце культури мовлення в системі сучасної культурології.

Пререквізити – Громадянське суспільство, економіка та управління.

Кореквізити – Філософія.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Культурологія як наука. Специфіка культурологічного знання	Культурологія як наука. Специфіка культурологічного знання 1. Предмет культурології. Культурологія як гуманітарна наука. 2. Різноманітність і багатозначність підходів у дослідженні культури. 3. Поняття культури. Філософське осмислення культури. 4. Історичні типи культури	1. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 2. Підготовка до семінарського заняття №2.	11	[1]; [2]; [3]; [8].
2	Основні теорії та концепції в культурології.	Основні теорії та концепції в культурології. 1. Міфопоетична модель культури. 2. Мислителі Стародавньої Греції, Риму, часів християнства і доби Відродження про культуру. 3. Культурно-антропологічні та історичні дослідження культури. 4. Філософсько-соціологічне осмислення культури. 5. Основні тенденції осмислення культури в сучасній філософії	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №3.	11	[1]; [2]; [3].
3	Культура і цивілізація.	Культура і цивілізація. 1. Поняття цивілізації. 2. Концепції розвитку культури і цивілізації. 3. Аполонійська та діонісійська засади європейської культури.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №4	11	[1]; [2]; [3], [4].
4	Культура і суспільство.	Культура і суспільство. 1. Місце і функції культури в суспільстві. 2. Культура як процес	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за	11	[1]; [2]; [3], [8]

		розвитку людського суспільства. 3. Соціальні інститути культури.	підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №5.		
5	Наука в системі культури.	Наука в системі культури. 1. Наука як культурний феномен. 2. Культурно-історична динаміка науки. 3. Глобалізація і гуманітарна наука в духовній культурі сучасності.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №6	11	[1]; [2]; [8].
6	Генеza культури.	Генеza культури. 1. Культура первісного суспільства. 2. Культура Стародавньої Греції та Риму. 3. Доба Відродження та Просвітництво. 4. Культура XIX-XX ст. Сучасна культура.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №7.	11	[1]; [2]; [3]; [4], [8].
7	Культура мовлення в системі сучасної культурології..	Культура мовлення в системі сучасної культурології. 1. Мислення як форма існування живої мови. 2. Особливості культури мовлення. 3. Усне публічне мовлення. 4. Ділове мовлення	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підготовка до семінарського заняття №8	10	[1], [7]
8	Етика та естетика в духовній культурі людства	Етика та естетика в духовній культурі людства 1. Етика як вчення про мораль і моральність. 2. Основні категорії етики. 3. Мораль в історії етичної думки. 4. Естетика як філософська наука. Специфіка естетичного 5. Мистецтво як вияв прекрасного.	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища. 3. Підсумкове тестування.	10	[1], [6], [5]

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, індивідуальні завдання виконувати відповідно з графіком. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. При написанні наукового реферату з дисципліни студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати відповідну роботу за новою темою. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; творчий підхід до поставлених завдань засвідчується через написання наукового реферату. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати проблемні завдання; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання Студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота								Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (залік)	
Семінарські заняття								Тестовий контроль		
1	2	3	4	5	6	7	8	КР	Т 1-9	
ВК: 0,6								0,2	0,2	за рейтингом

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1-7	8-10	11-16	17-20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75-5,00	5	Зараховано Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
B	4,25-4,74	4	
C	3,75-4,24	4	
D	3,25-3,74	3	
E	3,00-3,24	3	
FX	2,00-2,99	2	Незараховано Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни
F	0,00-1,99	2	

Контрольні питання з дисципліни

1. Культурологія як наука.
2. Зміст і предмет курсу «Культурологія».
3. Поняття «культура».
4. Еволюція поняття культури.
5. Сучасне розуміння культури.
6. Духовна культура.
7. Філософія як самосвідомість культури.

8. Філософська рефлексія над культурою.
9. Культура як об'єкт дослідження культурології.
10. Проблема визначення культури.
11. Культура і цивілізація.
12. Східна і західноєвропейська культури.
13. Етносоціологічне і філософське визначення культури.
14. Сучасна філософія про культуру і цивілізацію.
15. О. Шпенглер про перспективи розвитку західноєвропейської культури.
16. Філософія культури О. Шпенглера. Концепція локальних культур.
17. Теорія локальних цивілізацій А. Тойнбі.
18. Антропологічні визначення культури.
19. Поняття цивілізації. Співвідношення культури і цивілізації.
20. Особливості розвитку сучасної цивілізації.
21. Міфологічний світогляд і перші уявлення про культуру.
22. Світоглядні системи Стародавнього Сходу і культура.
23. Релігійний світогляд і розвиток культури.
24. Антична філософія і культура.
25. Епоха великих географічних відкриттів і культура.
26. Історико-антропологічні дослідження культури (Г. Фостер і Й.Г. Гердер).
27. Принцип функціоналізму в культурології (Б. Маліновський).
28. Структуралістський підхід до культури (К. Леві-Строс).
29. Філософське осмислення культури. Від античності до доби модернізму.
30. Філософія історії. Вольтер, Г.В.Ф. Гегель.
31. Неокантіанство та його підхід до розуміння культури.
32. «Філософія життя» і заперечення раціоналізму в культурі.
33. Проблеми розвитку культури і людини в філософії екзистенціалізму.
34. Марксистське розуміння культури та шляхів її розвитку.
35. Сучасні філософські уявлення про культуру.
36. Х. Ортега-і-Гассет як теоретик культури.
37. Проблеми існування культури у філософії Франкфуртської школи.
38. Християнський еволюціонізм П. Тейяра де Шардена і проблеми розвитку культури.
39. Концепція «благоговіння перед життям» А. Швейцера.
40. Герменевтика і проблема розуміння культурних смислів.
41. Психологічна філософія і культурологічна проблематика поняття архетипу.
42. Постіндустріальне суспільство і культура.
43. «Римський клуб» про забезпечення культурної спадщини.
44. Концепція «діалогу культур» (М. Бахтін, В. Біблер).
45. Й. Гейзінга і його концепція культури.
46. Культура Київської Русі.
47. Культурно-національне відродження в Україні XVI – XVII ст.
48. Вплив гуманістичних ідей на розвиток української культури.
49. Києво-Могилянська академія як феномен української культури.
50. Культура українського бароко.
51. Г. Сковорода і розвиток духовного змісту української культури.
52. Культура українського романтизму. Філософія української національної ідеї.
53. Українське «розстріляне Відродження» 30-х рр. XX ст.
54. Українське шістдесятництво як вияв національного протесту проти тоталітаризму.
55. Основні концепції культурогенезу.
56. Ігрова концепція культурогенезу.
57. Знакова концепція культурогенезу.
58. Психологічна концепція культурогенезу.
59. Культура і природа.
60. Культура в системі людської діяльності.
61. Культура як опозиція природі.
62. Формування культурного простору як смислових опозицій.
63. Принципи культурного смислотворення.
64. Роль творчої особистості в творенні культурного простору.
65. Еволюціоністська парадигма культурного розвитку.
66. Циклічні теорії історичного коловороту.
67. Концепція культурних змін.
68. Стиль у культурі.
69. Стиль. Традиція. Канон.
70. Культурний стиль.

71. Історичний стиль культури.
72. Поняття стилю життя.
73. Стиль мисленні і стиль життя.
74. Особливості наукової культури.
75. Наукова картина світу і розвиток культури.
76. Науковий світогляд як органічна частина культури відповідної епохи.
77. Класифікація наук у контексті західноєвропейської культури.
78. Види мистецтва.
79. Історичні форми мистецтва.
80. Жанрові системи мистецтв.
81. Ціннісно-естетична природа мистецтва.
82. Поняття масової та елітарної культури.
83. Вплив техногенної цивілізації на розвиток масової культури.
84. Субкультура і контркультура.
85. Культурологічні концепції масової та елітарної культур.
86. Глобалізація та культура.
87. Глобалізаційні процеси в сучасному світі та культура .

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Козира Є. В. Культурологія: навчальний посібник / Є. В. Козира. - К.: ВСВ «Медицина», 2017. - 352 с.
2. Конверський А. Є. та інші. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/ кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. - Харків: Фоліо, 2013. - 863 с.
3. Коневич О. В. Культурологія : навчальний посібник / О.В. Коневич, І. Я. Юркевич. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. - 88 с.
4. Культурологія: хрестоматія: навч. посіб. для самост. роботи та сем. занять / уклад.: К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. - Київ : Кондор-Видавництво, 2017. - 176 с.
5. Естетика: підручник /Л.Т. Левчук, Д.Ю., Кучерюк, В.І. Панченко. - Київ: Центр учбової літератури, 2010. - 520 с.
6. Малахов В.А. Етика: курс лекцій / В. Малахов. - Острого: Вид. НУ «Острозька академія», 2014. - 214 с.
7. Пасинок В. Г. Основи культури мовлення: навч. пос. - Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. - 228 с.
8. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури / Є. Рой. - К.: Логос, 2015. - 386 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронний університет:

1. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php

Розробник

д.філософських.н. Петрук Н.К.

Погоджено:
Гарант ОП

к.т.н., доцент, Форкун Ю.В.

Зав.каф.
ФП

д.філософських.н. Петрук Н.К.